

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2009. gada 17. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kūtris un tiesneši Kaspars Balodis un Aija Branta, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos pieteikumus par lietas ierosināšanu, kurus iesniedzis Boriss Jarinovskis (pieteikuma reģ. Nr. 140/2009), Juris Ļabis (pieteikuma reģ. Nr. 141/2009), Neruta Atvare (pieteikuma reģ. Nr. 142/2009), Astrīda Krēsla (pieteikuma reģ. Nr. 143/2009) un Uldis Ātrens (pieteikuma reģ. Nr. 1179/2009) (turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji),

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu ierosināt lietu un atzīt likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91., 105., 106., 109. un 113. pantam, Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un 9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

Visi pieteikumi ir ar vienādu saturu, tādējādi tie tiek izskatīti vienlaicīgi.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Laika periodā no 2009. gada 1. jūlija līdz 2012. gada 31. decembrim valsts vecuma pensiju un saskaņā ar nolikumu “Par izdienas pensijām” un nolikumu “Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)” piešķirto izdienas pensiju saņēmējam, kurš ir obligāti sociāli apdrošinātā persona (darba ņēmējs vai pašnodarbinātais) atbilstoši likumam “Par valsts sociālo apdrošināšanu”, izmaksā 30 procentu apmērā no atbilstoši normatīvajiem aktiem piešķirtās pensijas apmēra ar tā mēneša pirmo datumu, kas seko mēnesim, kurā pensijas saņēmējs ir kļuvis par obligāti sociāli apdrošināto personu (darba ņēmēju vai pašnodarbināto) atbilstoši likumam “Par valsts sociālo apdrošināšanu”.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piekto daļu, izskatot pieteikumu, kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja:

- 1) tā nav piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs nav tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums neatbilst šā likuma 18. vai 19.² panta prasībām;
- 4) pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu.

Atbilstoši šiem kritērijiem izvērtējams, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma.

4. Pieteikumu iesniedzēji apstrīd likuma normas atbilstību Satversmei un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Šāds prasījums saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts paredz personai tiesības pamattiesību aizskāruma gadījumā iesniegt pieteikumu gan par Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktā, gan 6. punktā noteikto lietu ierosināšanu.

Tādējādi Pieteikumu iesniedzēji ir tiesīgi vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu.

6. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

6.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka „konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai”. Papildus tam 19.² panta sestās daļas 1. punkts noteic prasību pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzēja pamattiesības, kas noteiktas Satversmē. No minētā izriet, ka apstrīdētajai normai jāskar tieši pieteikuma iesniedzējs (viņa pamattiesības) un vienlaicīgi jābūt pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji saņem vecuma pensiju un ir nodarbināti vai pārtraukuši darba tiesiskās attiecības, izvairoties no apstrīdētās normas radītā materiālā zaudējuma. Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi apstrīdēt tādu normu, kas aizskar viņa pamattiesības. Tādējādi viņi var apstrīdēt minēto normu tikai daļā par vecuma pensijas izmaksāšanu, jo uz viņiem nav attiecināms nedz nolikums “Par izdienas pensijām”, nedz nolikums “Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)”.

6.2. Pieteikumā norādīts uz Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību, kas noteiktas Satversmes 91., 105., 106., 109. un 113. pantā, aizskārumu. Taču no lietas faktiskiem apstākļiem nav skaidrs un Pieteikumu iesniedzēji nav pamatojuši, kādā veidā apstrīdētā norma aizskar viņu Satversmes 106. pantā noteiktās tiesības. Pieteikumā šajā daļā sniegts vispārīgs situācijas raksturojums, bet nav norādīts uz konkrētu

aizskārumu, kas apstrīdētās normas rezultātā būtu radies pašiem Pieteikumu iesniedzējiem. Tādējādi pieteikumi daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 106. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

No pieteikumiem (izņemot pieteikumu Nr. 140/2009, kuru iesniedza Boriss Jarinovskis) nav gūstams apstiprinājums arī tam, ka būtu aizskartas Pieteikuma iesniedzēju Satversmes 113. pantā noteiktās pamattiesības. Tādējādi pieteikumi daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 113. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Boriss Jarinovskis ir norādījis uz Satversmes 113. pantā noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu, taču nav sniedzis pietiekamu juridisko pamatojumu, kāpēc apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 113. pantam. Tāpēc šajā daļā pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam un Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punktam.

6.3. Pieteikumos ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, norādīts uz Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu un sniegts juridiskais pamatojums apstrīdētās normas neatbilstībai Satversmes 1. 91., 105., un 109. pantam. Līdz ar to pieteikumi šajā daļā atbilst likumā noteiktām prasībām.

6.4. Pieteikumos norādīts arī uz apstrīdētās normas neatbilstību Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un 9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

Pieteikumu iesniedzēji uzsver „ka cilvēktiesību īstenošanā būs jādod priekšroka tām tiesību normām, kas nosaka plašāku cilvēktiesību saturu un lielākas iespējas cilvēktiesību aizsardzībai”, taču nav pamatojuši to, kāpēc uzskata, ka šajās normās ir ietverts plašāks cilvēktiesību standarts, nekā Satversmē. Tādējādi juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību starptautisko līgumu normām ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija šādos gadījumos, izskatot pieteikumu, ir tiesīga atteikties ierosināt lietu.

6.5. No pieteikuma secināms, ka nepastāv citi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību aizskāruma novēršanai.

Pieteikumi atbilst pārējām Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

7. Pieteikumi nav iesniegti par prasījumu, kas būtu jau izspriests Satversmes tiesā.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

n o l ē m a:

1. Ierosināt lietu „ Par likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmās daļas, ciktāl tā attiecas uz valsts vecuma pensiju, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 105., un 109. pantam” pēc pieteikumiem, kurus iesniedza Boriss Jarinovskis (pieteikuma reģ. Nr. 140/2009), Juris Ļabis (pieteikuma reģ. Nr. 141/2009), Neruta Atvare (pieteikuma reģ. Nr. 142/2009), Astrīda Krēsla (pieteikuma reģ. Nr. 143/2009) un Uldis Ātrems (pieteikuma reģ. Nr. 179/2009).

2. Atteikties ierosināt lietu par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 106. un 113. pantam, un Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un 9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2009. gada 20. augustam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kūtris